

Karelia-ammattikorkeakoulu
Insinööri (AMK), energia- ja ympäristötekniikka

Pankakoski Mill Oy:n vastuullisuusraportoinnin kehittäminen

Vapaaehtoinen VSME-raportointi ratkaisuna
yritysten kestävyysraportointidirektiivin
(CSRD) sijaan

Suvi Kinnunen

Opinnäytetyö, toukokuu 2025

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2025
Energia- ja ympäristötekniikan koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Suvi Kinnunen

Nimeke
Pankakoski Mill Oy:n vastuullisuusraportoinnin kehittäminen : Vapaaehtoinen VSME-
raportointi ratkaisuna yritysten kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) sijaan

Toimeksiantaja Pankakoski Mill Oy

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli vastata Pankakoski Mill Oy:n vastuullisuusraportoinnin kehitystarpeisiin, jotta yritys pystyy paremmin vastaamaan tiukentuneeseen lainsäädäntöön sekä raportoimaan sidosryhmien vaatimusten mukaisesti. Työn tavoitteena on tarjota Pankakoski Mill Oy:lle kokonaiskuvaa sen vastuullisuusasioiden nykyhetken tilanteesta; millä tasolla nykyinen vastuullisuustyö on ja mitä kehitettävää siitä löytyy.

Opinnäytetyössä kehitettiin Pankakoski Mill Oy:n vapaaehtoista vastuullisuusraportointia. Työssä vastattiin seuraaviin tutkimuskysymyksiin: ”Mitkä asiat ovat vaikuttaneet VSME-standardin kehittämiseen. Mitä eroja on VSME-, NSRS- ja ESRS-standardeissa. Mikä standardi on sopivin Pankakoski Mill Oy:n vapaaehtoisen vastuullisuusraportin runoksi”. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen tutkimus. Menetelminä käytettiin valmisaineiston analysointia ja käsittelyä sekä pattern matching -metodia.

Pankakoski Mill Oy:n vastuullisuusraportti kategorisoitiin ”erikoistuneet kestävän kehityksen, csr:n jne.” -raportteihin, joissa käsiteltiin kahta kestävyuden ulottuvuutta. Standardivertailun tuloksena tuotettiin implementointityökalu VSME:n mukaiseen raportointiin. VSME-standardista tultiin tekemään sovellettu versio, johon yhdistyy standardin sisältö ja Pankakoski Mill Oy:n raportoimat asiat.

Kieli
suomi

Sivuja 38
Liitteet 1
Liitesivumäärä 6

Asiasanat
VSME, vastuullisuus, kestävä kehitys, pienet ja keskisuuret yritykset

THESIS
May 2025
Degree Programme in Energy and Environmental Engineering

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Suvi Kinnunen

Title
Developing Pankakoski Mill Ltd.'s Sustainability Reporting : Voluntary VSME Reporting as a Solution Instead of the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

Commissioned by Pankakoski Mill Ltd.

Abstract

The purpose of this thesis was to meet the development needs of Pankakoski Mill Ltd.'s sustainability reporting, so that the company can better respond to stricter legislation and report in accordance with stakeholder requirements. The aim of the work is to provide Pankakoski Mill Oy with an overview of its current sustainability situation; what the current level of sustainability work is and what could be improved.

The thesis developed Pankakoski Mill Ltd.'s voluntary sustainability reporting. The following research questions were answered: "What are the factors that have influenced the development of the VSME standard. What are the differences between the VSME, NSRS and ESRS standards. Which standard is the most appropriate for the framework of the voluntary sustainability report of Pankakoski Mill Ltd." The thesis is a qualitative study. The methods used were analysis and processing of the raw data and pattern matching.

Pankakoski Mill Ltd.'s sustainability report was categorised as a "specialised sustainability, csr, etc." report, which addressed two dimensions of sustainability. The standard comparison resulted in the production of an implementation tool for VSME-compliant reporting. An applied version of the VSME standard was produced, combining the content of the standard with what was already reported by Pankakoski Mill Ltd.

Language
Finnish

Pages 38
Appendices 1
Pages of Appendices 6

Keywords
VSME, sustainability, sustainable development, small and medium sized enterprises

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Vastuullisuusraportointi	6
2.1	Vastuullisuusraportoinnin käsitteet ja tausta	6
2.2	Vastuullisuusraporttityypit	7
2.3	Euroopan Unionin kestävyysraportointi	8
2.3.1	European Green Deal	8
2.3.2	CSRD	9
2.3.3	ESRS-standardit	10
2.3.4	Kaksinkertainen olennaisuus	12
2.3.5	Omnibus I -aloite	13
2.3.6	VSME-standardi	13
2.4	Muut vastuullisuusraportoinnin viitekehykset	16
2.4.1	ESG	16
2.4.2	GRI	17
2.4.3	NSRS-standardi	18
2.5	Aikaisempi tutkimus aiheesta	18
3	Pankkoski Mill Oy	19
3.1	Yleinen esittely	19
3.2	Yrityksen kestävyys- ja vastuullisuusraportointi	20
3.3	CSRD:n mukainen kaksoisolennaisuusanalyysi	20
4	Tarkoitus ja tavoitteet	23
5	Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät	24
6	Työvaiheet	26
6.1	Vastuullisuusraporttityyppien vertailu	26
6.2	Standardivertailu – VSME ja NSRS	26
7	Tulokset	27
7.1	Pankaboardin vapaaehtoisen raportin tyyppi	27
7.2	Standardin valinta ja tiedonantovaatimukseen vastaaminen	28
8	Yhteenveto	29
8.1	Johtopäätökset ja pohdinta	29
8.2	Luotettavuus ja eettisyys	32
8.3	Oppijana kehittyminen	33
	Lähteet	35

Liitteet

Liite 1 VSME implementointityökalu

Kuvat

Kuva 1 Kestävyysraportoinnin historia
Kuva 2 CSRD:n implementoinnin aikataulu
Kuva 3 Kaksinkertainen olennaisuus
Kuva 4 VSME - perusmoduuli
Kuva 5 VSME – kattava moduuli
Kuva 6 Pankaboard Oyj:n yritys rakenne
Kuva 7 Yritykselle olennaisiksi todetut ympäristöön liittyvät teemat
Kuva 8 Yritykselle olennaisiksi todetut yhteiskuntaan liittyvät teemat
Kuva 9 Yritykselle olennaisiksi todetut hallintotapaan liittyvät teemat

Kuva 10 Pattern matching -logiikan soveltaminen

Taulukot

- Taulukko 1 Vastuullisuusraportoinnin käsitteet ja termit
- Taulukko 2 ESRS-standardit
- Taulukko 3 VSME-standardin kokoluokkajako
- Taulukko 4 Standardin sisällön vertailu vastuullisuusraportin sisältöön
- Taulukko 5 Vastuullisuusraportin vastaavuus perusmoduulin vaatimukseen
- Taulukko 6 Vastuullisuusraportin vastaavuus kattavan moduulin vaatimukseen

Lyhenteet

- CSRD Yritysten kestävyysraportointidirektiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive)
- EFRAG Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoa-antava ryhmä (European Financial Reporting Advisory Group)
- ESG Ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hallinnollinen vastuu (Environmental, Social Responsibility and Governance)
- ESRS Eurooppalaiset kestävyysraportoinnin standardit (European Sustainability Reporting Standards)
- EU Euroopan Unionin (European Union)
- GRI Kansainvälinen vastuullisuusraportoinnin ohjeisto (Global Reporting Initiative)
- NRSR Pohjoismaisten pk-yritysten raportointistandardi (Nordic Sustainability Reporting Standard)
- PK-yritys Pienet- ja keskisuuret yritykset (SME, Small and medium-sized Enterprises)
- VSME Vapaaehtoinen standardi listaamattomille mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille (Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs)

1 Johdanto

Yritystoiminnassa ja lainsäädännössä kestävä kehitys ja vastuullisuus ovat nousseet yleiseksi trendiksi, koska huoli resurssien niukkuudesta, ympäristön kantokyvystä ja kiihtyvistä ilmastonmuutoksesta on kasvanut. Sidosryhmien, erityisesti kuluttajien ja rahoittajien, tietoisuus ja vaatimukset ovat myös kasvaneet. Nykyisin tunnustetaan paremmin se, ettei yritysten kantama vastuu rajoitu vain taloudellisiin vaikutuksiin. Yrityksiltä vaaditaan kestävää liiketoimintaa, joka tavoittelee vastuullista tulevaisuutta. Euroopan Unionin tavoitteena on olla edelläkävijä ja suunnannäyttäjä ilmasto-, ympäristö- ja ihmisoikeusasioissa, jonka takia vastuullisuuslainsäädäntö tulee lisääntymään tulevaisuudessa.

Tähän asti kestävään talouteen siirtyminen ja vastuullisuuden kehittäminen yritystoiminnassa on perustunut vapaaehtoisuuteen. Vastuullisuustoimet eivät ole tavoittaneet suurinta osaa yrityksistä ja se ei ole ollut tehokasta, joten lainsäädännön muuttaminen velvoittavaksi pakottaa yrityksiä tekemään ratkaisuja niiden täyttymiseksi. Euroopan Unionin jäsenvaltioiden yritysten pääomavirtoja pyritään siirtämään kestäviin sijoituksiin, jotka edistävät avoimuutta ja pitkän aikavälin kestävä kehityksen tavoitteita. Tavoitteet voivat olla kuormittavia yrityksille, varsinkin vähäresurssisille pienyrityksille. Lainsäädännön tarkoituksena on antaa raamit sekä kehittää yritystoimintaa ja taloutta kestävämmäksi. (European Commission 2025d.)

Euroopan neuvosto julkaisi lehdistötiedotteen 14. huhtikuuta 2025 Omnibus I aloitteen ”Stop-the-clock” -mekanismin lopullisesta hyväksymisestä, ja se tulee implementoitumaan myös osaksi Suomen lainsäädäntöä (European Council 2025). Mekanismin tarkoitus on antaa lisäaikaa yrityksille direktiiviin valmistautumiseen. Mekanismissa käsitellään myöhemmin luvussa 2.3.4 ”Omnibus I aloite”. Opinnäytetyössä keskitytään vastuullisuusraportointiin listaamattomien pienten, keskisuurten ja mikroyrityksien näkökulmasta, joille CSRD:n mukainen vastuullisuusraportointi ei ole pakollinen vaan se perustuu yritysten omaan haluun raportoida näitä asioita.

Opinnäytetyön syntyä täyttämään työn toimeksiantajan eli Pankakoski Mill Oy:n vastuullisuusraportoinnin kehitystarpeita, jotta yritys pystyy vastaamaan paremmin tiukentuneeseen lainsäädäntöön sekä valmistaa raportoinnin sisältö vastaamaan paremmin sidosryhmien vaatimuksia. Työn toimeksiantaja kuuluu työn tekohetkellä (30.05.2025) CSRD:n eli Corporate Sustainability Reporting Directive:n raportointipiiriin, mutta Omnibus I paketin esittämien muutoksien perusteella yritys ei olisi enää raportointivelvollinen.

Työn tavoitteena on esitellä joulukuussa 2024 julkaistun vapaaehtoisen raportointistandardin listaamattomille mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille eli VSME:n sisältö ja dokumentointivaatimukset helposti ymmärrettävässä muodossa, sekä luoda suuntaviivat toimeksiantajan vastuullisuusraporttiin standardin sisällön perusteella. Tietoperusta koostuu tärkeimmistä käsitteistä ja VSME:n syntymisen taustalla olevista viitekehyksistä.

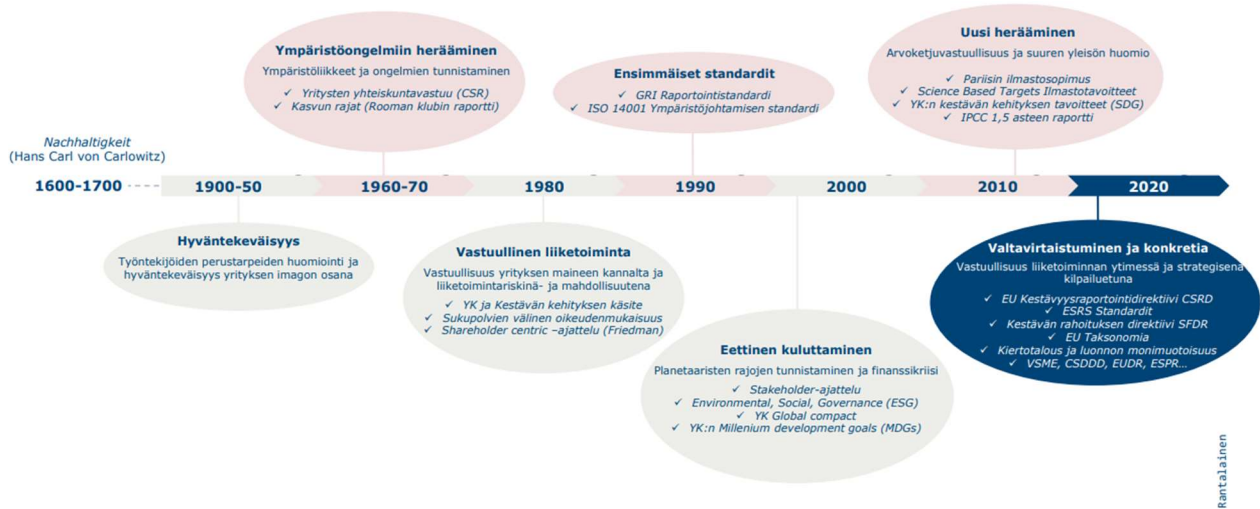
2 Vastuullisuusraportointi

2.1 Vastuullisuusraportoinnin käsitteet ja tausta

Kestävyyttä ja vastuullisuutta käytetään yleensä synonyymeinä keskenään. Kestävyys tarkoittaa ympäristön, yhteiskunnan tai talouden näkökulmasta suotuistaa, turvallista ja vakaata. Vastuullisuus tarkoittaa vastuussa olemista ja vastuun kantamista. (Lehtonen 2023.)

Yritysvastuu tarkoittaa kestäväen kehityksen tukemista, ympäristöhaittojen vähentämistä ja ihmis- ja työoikeuksien huomioimista yrityksen omassa toiminnassa. Käsite tarkoittaa yrityksille eettisten periaatteiden noudattamista sekä tuottaa taloudellista ja yhteiskunnallista hyvää. Vastuullinen yritys pyrkii lisäämään luonnon ja yhteiskunnan hyvinvointia sekä ratkaisemaan jonkin yhteiskunnallisen ongelman toiminnassaan. Vastuullinen yritys ymmärtää vaikutuksensa sidosryhmiin, roolinsa yhteiskunnassa ja pyrkii toiminnallaan

edistämään paremman ja kestävämmän tulevaisuuden rakentamista. (Rantakari 2023.)

Kuva 1. Kestävyyssraportoinnin historia (Lintunen & Järvinen 2025, 6)

Sosiaalinen osa yritysten toiminnassa voidaan jäljittää Rooman lakeihin asti eli sosiaalinen vastuu on ollut osa toimintaa jo pitkään (Latapí Agudelo, Jóhannsdóttir & Davídsdóttir 2019, 3). Kuva 1 esittelee lyhyesti kestävyyssraportoinnin historian, joka alkoi työntekijöiden perustarpeiden huomiointilla ja hyväntekeväisyydestä osana yrityksen imagoa vuosien 1900 ja 1950 välillä. Vastuullinen liiketoiminta esiteltiin 1980-luvulla ja eettinen kuluttaminen 2000-luvulla. Kestävyyssraportointi valtavirtaistuu 2020-luvulla lainsäädännön velvoittaessa yhä laajempaa osaa yrityksistä. (Lintunen & Järvinen 2025, 6.) 1980–1990 luvuilla luotiin käsiteperusta kestävyyssraportoinnille, kun yritykset aloittivat säännöllisen raportoinnin kestävyyssasioista. Alunperin raportointia ja informaatiota on tuotettu sidosryhmien kumppanussuhteen ylläpitämiseksi sekä tilivelvollisuuden ja vuorovaikutuksen säilyttämiseksi. (Niskala & Palmuaro 2024, 15.)

2.2 Vastuullisuusraporttityypit

Kestävään kehitykseen liittyvä raportointi	
Seuraavassa muodossa:	Kattaen:
Integroidut tai yhdistetyt raportit	Kolme kestävyysulottuvuutta (taloudellinen, ekologinen ja

	sosiaalinen ulottuvuus samassa raportissa)
Erikoistuneet kestävään kehitykseen, csr:n, yritysten yrityskansalaisuuden jne. raportit	Kaksi kestävyiden ulottuvuutta (ekologinen ja sosiaalinen; taloudellista ulottuvuutta ei yleensä käsitellä)
Yksittäiset ympäristö- tai sosiaaliset raportit	Yksi kestävyiden ulottuvuus (ekologinen tai sosiaalinen)

Taulukko 1. Vastuullisuusraportoinnin käsitteet ja termit (Rüdiger 2022, 202-205)

Kirjansa ”Sustainability Management Global Perspectives on Concepts, Instruments, and Stakeholders” C-osan 8.1.-luvussa, professori ja tutkija Hahn Rüdiger käsittelee vastuullisuusraportointityyppejä (kts. taulukko 1). Rüdiger jakaa vastuullisuusraportit kolmeen kategoriaan: integroidut tai yhdistetyt raportit, erikoistuneet raportit (kestävä kehitys, csr, yrityskansalaisuus jne.) ja yksittäiset ympäristö- tai sosiaaliset raportit. Integroiduissa ja yhdistetyissä raporteissa esiintyy kolme kestävyiden ulottuvuutta: taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen vuorovaikutuksessa keskenään samassa raportissa. Erikoistuneet kestävään kehitykseen, csr:n, yritysten yrityskansalaisuuden jne. raportit kattavat kaksi kestävyiden ulottuvuutta: ekologinen ja sosiaalinen ulottuvuus eikä taloudellista ulottuvuutta yleensä käsitellä. Yksittäiset ympäristö- tai sosiaaliset raportit kattavat yhden kestävyiden ulottuvuuden: ekologisen tai sosiaalisen. (Rüdiger 2022, 202-205.)

2.3 Euroopan Unionin kestävyysraportointi

2.3.1 European Green Deal

European Green Deal on Euroopan Komission käynnistämä laaja ja kunnianhimoinen vihreän kehityksen toimenpidepaketti. Sen avulla EU tähtää ensimmäisenä maanosana ilmastonneutraliteetin vuoteen 2050 mennessä. Ohjelman tavoitteena on Pariisin sopimuksen mukaan rajata ilmaston lämpeneminen +1,5 celsiusasteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna. Strategia tukee toimia eri talouden aloilla, jotka ovat mm. energia, liikenne, teollisuus,

maatalous ja kestävä rahoitus. (Eurooppa-neuvosto 2025; European Commission 2025e.)

Euroopan neuvosto ja Euroopan parlamentti ovat hyväksyneet kestävän kehityksen ohjelman osaksi lainsäädäntöä. Green Dealin kautta eri sääntelyt kytkeytyvät toisiinsa kohti ilmastoneutraaliutta; tuotevastuusäädännöt, vastuullisuusvastuut ja direktiivien uudistamiset ovat saman ohjelman alla. (Eurooppa-neuvosto 2025; European Commission 2025e.)

2.3.2 CSRD

Corporate Sustainability Reporting Directive, suomeksi yritysten kestävyysraportointidirektiivi (myöhemmin CSRD), on virallisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464 (Direktiivi 2022/2464). Lakia sovelletaan Suomessa vuodesta 01. tammikuuta 2024 lähtien laki kirjanpitolain muuttamisesta 7. luvun 29 § mukaan (1249/2023, KL). Direktiivi on osa European Green Deal toimenpiteitä Euroopan parlamentin ehdotuksen direktiivien 2006/43/EY, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyistä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevista vaatimuksista mukaan (Euroopan komissio 2025, 1-2).

Kuva 2. CSRD:n implementoinnin aikataulu (Borgenströn & Savio 2025)

Direktiivi tulee velvoittamaan yrityksiä porrastetusti, joka esitetään kuvassa 2. Tilikaudesta 2025 lähtien raportointivelvollisia ovat yli 500 henkilöä työllistävät listatut yritykset. Tilikaudesta 2026 lähtien listatut ja listaamattomat yritykset ovat raportointivelvollisia, joilla täytyy kaksi kolmesta seuraavista kriteereistä: yli 250 työntekijää, yli 50 miljoonan euron liikevaihto tai yli 25 miljoonan euron tase. Tilikaudesta 2027 lähtien raportointivelvollisia on kaikki listatut yrityksen sekä edellisinä tilikausina raportoivat yritykset. (Direktiivi 2022/2464.) Työn tekohetkellä (30.06.2025) direktiivi on velvoittava esitellyn aikataulun mukaan, mutta Omnibus -paketti muuttaa velvoittavuuden etenemistä. Pakettia käsitellään opinnäytetyön luvussa ”2.3.5 Omnibus I -aloite”.

Direktiivi auttaa sijoittajia ja muita sidosryhmiä tunnistamaan kestäväää toimintaa harjoittavat yritykset, ja sen tavoitteena on lisätä läpinäkyvyyttä vahvistamalla kestävään kehityksen raportointia ja kirjanpitoa. Lisäksi direktiivin tavoitteena on yhtenäistää raportointivelvollisuuden piirissä olevien organisaatioiden ESG-raporttien sisältöä, vertailukelpoisuutta ja luotettavuutta. Kestävyysraportit tulee jatkossa varmentaa kolmannen osapuolen tarkastuksella, jonka tarkoituksena on varmistaa raportissa esitettyjen tietojen vertailtavuus ja uskottavuus. Direktiivin tavoitteena on saada vastuullisuus osaksi talouden raportointia. (EcoOnline 2023; Euroopan komissio 2025, 1-2.)

CSRD tukee Euroopan komission tavoitteita vihreästä taloudesta mahdollistamalla sijoittajille ja muille sidosryhmille pääsyn vertailukelpoiseen ei-rahoitukselliseen tietoon EU/ETA-alueella toimivilta yrityksiltä. Nämä tavoitteet saavutetaan vahvistamalla sääntöjä siitä, mitä sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä tietoja yritysten on ilmoitettava ja miten näistä aiheista on raportoitava. (Ecobio Manager 2025.)

2.3.3 ESRS-standardit

Eurooppalaiset kestävyysraportoinnin standardit (myöhemmin ESRS) ohjaavat kestävyysraportointia ja tarjoavat ohjeet CSRD:n mukaiseen raportointiin ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan (ESG) liittyvistä olennaisista

vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista. Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoo-antava ryhmä (European Financial Reporting Advisory Group, myöhemmin EFRAG) on luonut ESRS toimintakehykset Euroopan komission pyynnöstä. Standardit ovat sellaisenaan velvoittavia, eikä niitä implementoida jäsenmaiden omaan lainsäädäntöön. Euroopan komissio hyväksyi standardit 31. heinäkuuta 2023. (ESRS standard 2023.)

Kaikille yhteiset standardit – kaikille yrityksille				
ESRS 1: Yleiset vaatimukset		ESRS 2: Yleiset tiedot		
Aihekohtaiset standardit - kaksoisolennaisuusanalyysin pohjalta				
Ympäristötiedot				
ESRS E1: Ilmastonmuutos	ESRS E2: Pilaantuminen	ESRS E3: Vesivarat ja merten luonnonvarat	ESRS E4: Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit	ESRS E5: Kiertotalous
Yhteiskunnalliset tiedot				
ESRS S1: Oma työvoima	ESRS S2: Arvoketjun työntekijät	ESRS S3: Vaikutuksen kohteena olevat yhteisöt	ESRS S4: Kuluttajat ja loppukäyttäjät	
Hallintotapatiedot				
ESRS G1: Liiketoiminnan harjoittaminen				

Taulukko 2. ESRS-standardit (Envoria 2025)

Kaikille yrityksille pakollisia raportoitavia standardeja eli monialaisia standardeja ovat ESRS 1 ja ESRS 2. Aihekohtaiset standardit eli kaksoisolennaisuusanalyysin pohjalta raportoitavia ovat ympäristötietojen osalta ESRS E1-E5, yhteiskunnallisten tietojen osalta ESRS S1-S4 ja hallintotapatietojen osalta ESRS G1. Taulukko 2 esittelee standardit lyhyesti. Jokaisen tiedonantovaatimuksen, esim. ESRS E1: Ilmastonmuutos, alla on huomattava määrä määrällisiä ja laadullisia datapisteitä. ESRS-standardit luotiin noudattelemaan ESG-mallia. (ESRS standard 2023.)

2.3.4 Kaksinkertainen olennaisuus

Kuva 3. Kaksinkertainen olennaisuus (EFRAG 2024, 9-11)

Kestävydestä raportoidaan kaksinkertaisen olennaisuuden näkökulmasta ja yritys raportoi vain itselleen olennaisista kestävyysasioista. ESRS-standardin osien teemojen ja tiedonantovaatimuksien olennaisuus määrittää kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnilla (double materiality assessment) (ESRS standard 2023). Kuvassa 2 esitellään lyhyesti kaksinkertaisen olennaisuuden käsitteet. Kaksinkertaisessa olennaisuudessa analysoidaan yrityksen toiminnan vaikutuksia vastuullisuusasioihin (vaikutusolennaisuus) eli arvioidaan toimintaa sisältä ulospäin sekä yhtiön liiketoimintaan aiheutuvat merkittävimmät vaikutukset ympäristöstä ja yhteiskunnasta eli ulkoa sisäänpäin (taloudellinen vaikutus). (EFRAG 2024, 9-11.)

Kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnissa voi olla eroavia vaiheita, koska sama prosessi ei sovi kaikille ESRS:ää soveltaville yrityksille. ESRS:ssä ei määrätä, miten yrityksen on suunniteltava tai toteutettava olennaisuuden arviointiprosessi. EFRAG IG1: Materiality Assessment Implementation Guidance -verkkojulkaisussa esitellään esimerkkiprosessi, jossa voi olla neljä mahdollista vaihetta: kontekstin ymmärtäminen, kestävyysasioihin liittyvien todellisten ja mahdollisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistaminen, kestävyysasioihin liittyvien olennaisien vaikutusten, riskien ja

mahdollisuuksien arviointi ja määrittäminen sekä raportointi. (EFRAG 2024, 19-20.)

2.3.5 Omnibus I -aloite

Omnibus kokonaisuuden 1. osa julkaistiin 26. helmikuuta 2025 Euroopan Komission toimesta (European Commission 2025c). Omnibus I -paketin tavoitteena on tehostaa kestävä kehityksen raportoinnin saatavuutta ja tehokkuutta, yksinkertaistaa due diligence -tarkastusta vastuullisten liiketoimintakäytäntöjen tukemiseksi, vahvistaa hiilidioksidipäästöjen rajakorjausmekanismeja oikeudenmukaisemman kaupan edistämiseksi, avata mahdollisuuksia eurooppalaisissa investointiohjelmassa sekä vähentää byrokratiaa yksinkertaistaen EU:n lainsäädäntöä (European Commission 2025a.) Työn tekohetkellä (30.06.2025) Omnibus I -aloitetta ei ole hyväksytty osaksi lainsäädäntöä.

Aloitteen keskeisiä ehdotettuja muutoksia ovat CSRD:n soveltamisalan muutokset ja raportointivelvoitteen lykkäys eli "Stop-the-clock" -mekanismi. Ehdotuksen mukaan CSRD koskisi jatkossa vain suuria yrityksiä, joilla on vähintään 1000 työntekijää sekä yli 50 miljoonan euron liikevaihto tai yli 25 miljoonan euron tase. Tavoitteilla keskitetään kestävä kehityksen raportointivelvoitteita suurimpiin yrityksiin, joilla on todennäköisesti suurimmat vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön, eikä niillä rasiteta resursseiltaan pienempiä yrityksiä. "Stop-the-clock" -mekanismi tarkoittaa vuosien 2026 ja 2027 aikana CSRD:n mukaiseen raportointiin velvoitetut yritykset saivat kaksi lisävuotta ennen raportointivaatimusten voimaantuloa. (Reforest 2025; World Economic Forum 2025)

2.3.6 VSME-standardi

Vapaaehtoinen standardi listaamattomille mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille (Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-

listed SMEs, myöhemmin VSME) on vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi, joka on räätälöity erityisesti PK-yrityksille tarjoten yksinkertaisemman ja joustavan lähestymistavan ESG-raportointiin verrattuna suuryrityksille asetettuihin laajempiin ESRS-vaatimuksiin. Standardi kattaa samat kestävään kehitykseen liittyvät kysymykset kuin ESRS, mutta se ottaa huomioon pienten yrityksen ominaisuudet. VSME varmistaa, että PK-yritykset voivat osallistua EU:n kestävyystavoitteiden saavuttamiseen. Standardi esiteltiin EFRAG:in toimesta joulukuussa 2024. Standardilla ei ole lainsäädännöllisiä vaatimuksia, eikä sillä ole pakollista varmennusta ellei se ole osa tilinpäätöstä. (Suomen tilintarkastajat 2025; VSME standard 2024, 2-7.)

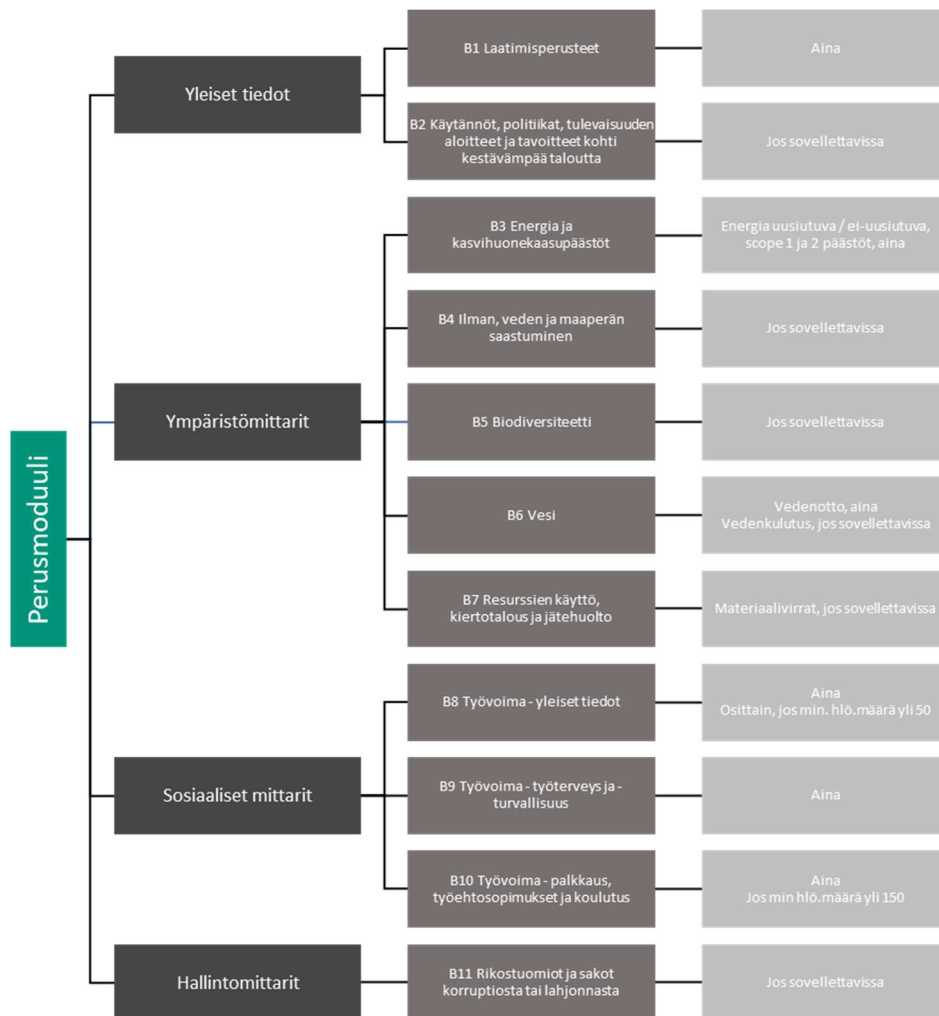
VSME-standardin tavoitteena on helpottaa pk-yritysten sidosryhmien tietopyyntöihin vastaamista, erityisesti isoilta asiakkailta, pankeilta ja sijoittajilta. Se parantaa kestävyysriskien ja -kysymysten hallintaa, koska yritys on tietoinen oman toimintansa myönteisistä tai kielteisistä vaikutuksista ihmisiin tai ympäristöön lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Yksinkertaisuus ja suoraviivainen ohjeistus auttaa aloittamaan vastuullisuusraportoinnin, koska se vaatii vähän resursseja. (Suomen tilintarkastajat 2025; VSME standard 2024, 2-7.)

VSME-standardissa yritykset on luokiteltu kolmeen eri kokoluokkaan: mikro- ja pienyrityksiin sekä keskikokoisiin yrityksiin. Yritys on mikrokokoinen, jos tase on korkeintaan 450 tuhatta euroa, liikevaihto on korkeintaan 900 tuhatta euroa ja työntekijöitä on enintään 10. Pienyritys on taseeltaan korkeintaan 5 miljoonaa euroa, liikevaihto on korkeintaan 10 miljoonaa euroa ja työntekijöitä on enintään 50. Yritys on keskikokoinen, jos tase on korkeintaan 25 miljoonaa euroa, liikevaihto on korkeintaan 50 miljoonaa euroa ja työntekijöitä on enintään 250. Raja-arvoista yksi saa ylittyä jokaisessa kokoluokassa ilman kokoluokituksen muuttumista. Työntekijöiden lukumäärällä tarkoitetaan keskimääräisesti yrityksessä työskenteleviä tilikauden aikana. Taulukko 3 esittelee VSME-standardin kokoluokkajaon tiivistettynä. (VSME standard 2024, 4.)

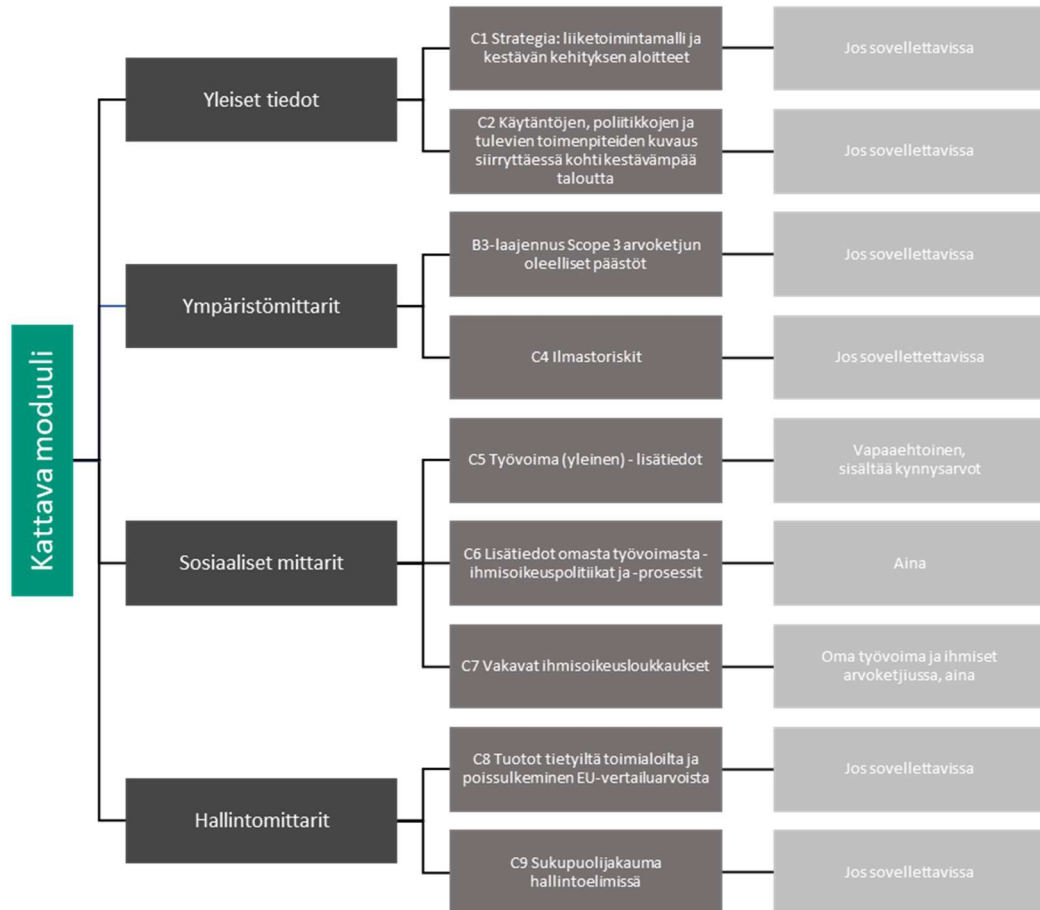
Kokoluokka	Tase (€)	Liikevaihto (€)	Työntekijöiden määrä (kpl)
Mikroyritys	≤ 450 000,00	≤ 900 000,00	≤ 10
Pienyritys	≤ 5 000 000,00	≤ 10 000 000,00	≤ 50
Keskisuuri yritys	≤ 25 000 000,00	≤ 50 000 000,00	≤ 250

Taulukko 3. VSME-standardin kokoluokkajako (VSME standard 2024, 4)

Standardissa noudatetaan ”jos sovellettavissa” -periaatetta, eikä siihen kuulu kaksinkertaisen olennaisuuden analysointia. Periaate tarkoittaa, että standardin mukainen tiedonantovaatimus on merkityksellinen vain, jos se koskee yrityksen toimintaa, toimialaa tai liiketoimintaympäristöä. (VSME standard 2024, 6.)

Kuva 4. Perusmoduuli (VSME standard 2024, 8-11)

Kuva 5. VSME - kattava moduuli (VSME standard 2024, 12-15)

Yritykset voivat niille parhaiten soveltuvalla tavalla käyttää standardissa esiintyvää perusmoduulia (Basic Module) ja kattavaa moduulia (Comprehensive Module). Perusmoduuli, tunnus B, sisältää perustiedot ja se on raporttia laatiessa vähimmäisvaatimus. B1- ja B2 -tiedot ovat yleisiä tietoja, B3-B7 ovat ympäristömittareita, B8-B10 ovat sosiaalisia mittareita ja B11 sisältää hallintotapamittarit (kts. kuva 3). Tiedonantovaatimuksia perusmoduulissa on 11. Kattava moduuli, tunnus C, sisältää yleiset tiedot C1-C2, ympäristömittarit B3-perusmoduulin laajennuksen ja C4, sosiaaliset mittarit C5-C7 sekä hallintomittarit C8-C9 (kts. kuva 4). Tiedonantovaatimuksia kattavassa moduulissa on 9. (VSME standard 2024, 8-11.)

2.4 Muut vastuullisuusraportoinnin viitekehykset

2.4.1 ESG

ESG on lyhenne englannin kielen sanoista Environmental, Social ja Governance (Nordea 2021). ESG-viitekehys antaa suuntaviivoja kestävyiden mittaamiseen ja tapoja raportoida vaikutuksista sekä ottaa huomioon vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan (Fredman 2022.) ESG-käsitteellä ei ole vakituista määritelmää, vaikka termin käyttö on vakiintunut. Se esiteltiin ensimmäistä kertaa United Nations Global Compactin toimesta vuonna 2004. Nykyään ESG-teemojen ympärille on luotu useampi standardi, lakialoite, direktiivi ja ohjeistus, joiden mukaan yritykset ja yhdistykset raportoivat omaa ja arvoketjuihin liittyvää toimintaa. (Räsänen 2024, 9 mukaan Krant 2024.)

Kolmen aiheen mallilla on ollut merkittävä vaikutus yritys vastuun kehittämiseen, mutta ESG-mallia on kritisoitu vastuullisuuden eri ulottuvuudet erillisinä kokonaisuuksina näkevänä. Tällöin kestävä kehityksen vaikutus on heikompi ja suppeampi. Yritys vastuun eri ulottuvuudet tulisi käsitellä suhteessa toisiinsa niin, että mallin eri ulottuvuudet on hiomioitu vaikutuksiensa osalta (Laine, Tregidga & Unerman 2022, 15-16.)

ESG-asiat voidaan jakaa kolmen eri kategoriaan: ympäristövastuu (Environmental), sosiaalinen vastuu (Social) ja hallinnollinen vastuu (Governance). Ympäristövastuuseen kuuluu mm. luonnonvarojen käyttö esim. energian- ja vedenkulutus, biodiversiteetti, jätehuolto, päästöt. Sosiaaliseen vastuuseen kuuluu ihmisiin liittyvä vastuu esim. oma työvoima ja arvoketjun työntekijät, henkilöstön ja johtoryhmän moninaisuus. Hallinnollinen vastuu kattaa esim. vastuullinen johtaminen, ihmisoikeudet tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, tietosuoja. (Fredman 2022.)

2.4.2 GRI

GRI eli Global Reporting Initiative on ensimmäinen kansainvälisen tason vastuullisuusraportointikehys, jonka kehitystyö alkoi vuonna 1997 YK:n ympäristöhjelman, the Tellus Instituten ja Coalition for Environmentally Responsible Economies (CERES) -järjestön toimesta (GRI 2025e). GRI on kehittynyt ensimmäisen vuoden 2000 raportointiohjeistuksensa jälkeen vuosina

2002, 2006 ja 2013 (GRI 2025e). Standardeja ylläpitää ja päivittää voittoa tavoittelematon organisaatio Global Sustainability Standards Board (GBBS) (GRI 2025b; GRI 2025d). GRI-standardisto on ensimmäinen laajasti hyväksytty standardisto (Niskala & Palmuaro 2023, 15).

Vapaaehtoisuuteen perustuvien GRI-standardien tavoitteena on edistää kestävä kehitystä sekä vastuullista liiketoimintaa ja visiona on luoda kestävä talous, joka ottaa huomioon ympäristön, sosiaaliset näkökulmat ja hyvän hallintotavan (GRI 2025a). GRI-standardisto on vakiinnuttanut kolmijakoisen näkökulman kestävyysraportointiin, ja sen tavoitteena on ollut yhtenäistää, vertailukelpoistaa ja oleellisiin asioihin keskittyvää vastuullisuusraportointia (Niskala & Palmuaro 2023, 15-16).

2.4.3 NSRS-standardi

Pohjoismainen pk-yritysten kestävyysraportointistandardi Nordic Sustainability Reporting Standard (NSRS) on kehitetty pohjoismaisena yhteistyönä eri tilitoimistojen toimialajärjestöjen kanssa. Standardin tarkoitus on olla pk-yrityksille yksinkertainen viitekehys vastuullisuusraportointiin, ja se tukee siirtymistä EU:n kestävyysraportoinnin määräyksiin sekä avustaa raportointiprosessissa. (Talouhallintoliitto 2024.)

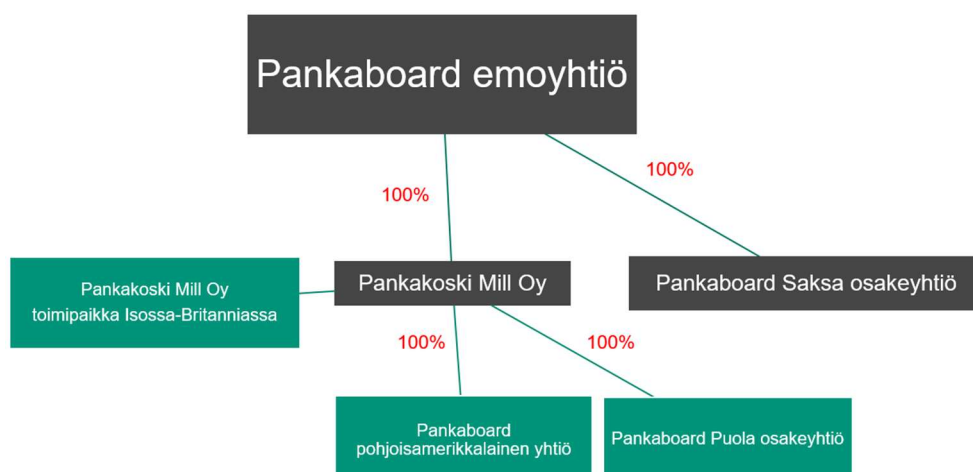
NSRS on kokoelma olemassa olevia viitekehyksiä, joista on kerätty sopivimmat ominaisuudet ottaen huomioon pohjoismaisen lainsäädännön. Taustalla on esimerkiksi kansainvälinen ja yleisesti käytössä oleva Global Reporting Initiative (Ellefsen, Eide, Svålas, Breukers, Crawford & Koppang 2021, 76.) NSRS standardin ylläpitäjät julkaisivat maaliskuussa 2025 sähköisen Excel työkalun, joka on yhteensopiva viimeisimmän VSME -standardin version kanssa. (NSRS standard 2024.)

2.5 Aikaisempi tutkimus aiheesta

Koska VSME-standardisto julkaistiin joulukuussa 2024, tieteellistä tutkimusta ei ole siitä tehty tai toistaiseksi julkaistu. Voidaan kuitenkin olettaa, että tutkimuksia on työn tekoheikellä käynnissä. VSME-viitekehyksenä ja sen käyttö sivuroolissa, ovat esiintyneet eri alojen monissa opinnäytetöissä. Yleisen tietämyksen mukaan opinnäytetyöt soveltavat lainsäädännön käytäntöön verrattuna tieteelliseen tutkimukseen, koska työt reflektovat yrityksen tarpeita hyvinkin nopealla aikataululla ja niitä tehdään suoraan yritysten tarpeisiin.

3 Pankakoski Mill Oy

3.1 Yleinen esittely

Kuva 6. Pankaboard Oyj:n yritys rakenne (Intranet 2025)

Työn toimeksiantaja on Pankaboard Oyj:n omistama Pankakoski Mill Oy, jonka tuotantolaitos sijaitsee Lieksan Pankakoskella Pohjois-Karjalassa (kts. kuva 6). Pankaboard Oyj yrityksenä perustettiin vuonna 2006, mutta Pankakosken tehdas on toiminut yli 110 vuoden ajan eri yritysten omistuksessa (Pankaboard 2025b). Tällä hetkellä tehtaalla on toiminnassa kartonkikoneet 2 ja 3 sekä oma hiokkeentuotanto (Pankaboard 2025c). Vuonna 2024 koko konsernin liikevaihto oli 84,1 miljoonaa euroa, ja se työllisti keskimäärin 166 henkilöä (Staljon 2025). Yritys luokitellaan kirjanpitolain 1336/1997 1 luvun 4 c §:n mukaan suuryritykseksi ja keskikokoiseksi yritykseksi (1336/1997, KL).

Pankakoski Mill Oy:n kartonkityypit perustuvat neitseellisiin kuitumateriaaleihin: taivekartongit, päällystämättömät erikoiskartongit, hiokekartongit, sellukartongit sekä kraft-kartongit. Kartonkeja valmistetaan erilaisiin pakkaus-, graafisiin- ja teollisuussovelluksiin sekä elintarvikekäyttöön. Tärkeimpiä loppukäyttötuotteita ovat elintarvikepakkaukset ja -aluset, kansien tiivisteet, lasinaluset ja luksusjuomapakkaukset. (Pankaboard 2025c.) Yritys toimii joustavasti ja räätälöi tuotteitaan tarvittaessa asiakkaidensa toiveiden mukaan (Pankaboard 2024).

Pankakoski Mill Oy:n kuidun jäljitysjärjestelmät täyttävät sekä FSC CoC/CW-että PEFC CoC -metsäsertifioinnin vaatimukset. Yrityksellä on sertifioidut ISO9001- laadunhallintajärjestelmän, ISO14001-ympäristöjärjestelmän, ISO22000- elintarvikeeturvallisuuden hallintajärjestelmän ja energiatehokkuusjärjestelmän (lyhennetty ETJ+). (Pankaboard 2025a.) Pankakoski Mill Oy:n toiminta on luvanvaraista, ja sitä valvotaan Itä-Suomen Aluehallintaviraston toimesta. Yrityksellä on voimassa oleva ympäristölupa. (Toimintajärjestelmä 2025.)

3.2 Yrityksen kestävyys- ja vastuullisuusraportointi

Pankaboardin vapaaehtoinen vastuullisuusraportti on julkaistu vuodesta 2021 lähtien, esitellen yrityksen vastuullisuusprofiilin kuluneen vuoden ajalta. Viimeisin vastuullisuusraportti on julkaistu vuonna 2024 vuoden 2023 toiminnasta. (Pankaboard 2025c). Viimeisin vastuullisuusraportin julkaisu sisältää ESG-teemoja monien eri otsikoiden alla eikä se pohjautu mikään yksittäiseen standardiviitekehykseen vaan soveltaa eri malleja yrityksen tarpeiden mukaisesti (Pankaboard 2024, 2).

3.3 CSRD:n mukainen kaksoisolennaisuusanalyysi

Pankakoski Mill Oy:lle toteutettiin konsulttipalvelu Rambollin avustuksella kaksoisolennaisuusanalyysi ”Vastuullisuusraportoinnin ja vastuullisuustiekartta”

-projektissa toukokuun ja joulukuun 2023 välisenä aikana. Yksi projektin tavoitteista oli kehittää raportoinnin tasoa ja sisällyttää siihen uutta tietoa CSRD-direktiivin kestävyysraportointistandardien (ESRS-standardiluonnokset) vaatimusten mukaisesti ja toteuttaa kaksinkertainen olennaisuusanalyysi EU:n kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukaisesti. Olennaisuusanalyysi sisältää vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisen. Arvioinnissa on huomioitu sidosryhmät ja yrityksen koko arvoketju. Yrityksen kaksoisolennaisuusanalyysi katselmoitiin ja päivitettiin konsulttiyritys Rambollin kanssa helmikuussa 2025, jossa uudelleenarvioitiin raportoitavat ESRS tiedonantovaatimukset. Konsulttiyritys valikoitui kaksoisolennaisuusanalyysin päivitykseen, koska yritys toteutti ensimmäisen analyysin ja oli tietoinen Pankakoski Mill Oy:n kokonaisvaikutuksista. (Ramboll 2025b.)

Pankakoski Mill Oy:n kaksinkertaisen olennaisuusanalyysin vaiheet olivat nykytila-analyysi, sidosryhmähaastattelut, ennakkokysely työpajaan osallistujille (kestävyysvaikutusten näkökulmasta olennaiset yritykset) ja näkökulmien esikarsinta, työpajat, työpajojen purku, tulosten analyysi ja yhteenveto sidosryhmähaastatteluiden tulosten ja asiantuntijanäkemyksen kanssa. Ennakkokyselyitä oli laadittu yhteensä kolme liittyen ympäristöön, ihmisiin ja hallintoon. Kyselyissä vastaajia oli pyydetty arvioimaan yrityksen vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia teemoittain. Arvioinnin tuloksia käytettiin apuna työpajoissa käsiteltävien aiheiden karsintaan ja ryhmittelyyn. Työpajassa arvioitiin ennakkokyselyn pohjalta karsittujen teemojen olennaisuutta yritykselle. (Ramboll 2025b.)

Ympäristö	1. Ilmastonmuutos	E1.1 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen E1.2 Ilmastonmuutoksen hillintä E1.3 Energia
	2. Pilaantuminen	E2.1 Ilman pilaantuminen E2.2 Veden pilaantuminen
	3. Vesivarat ja merten luonnonvarat	E3.1 Vesi
	4. Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit	E4.1 Biologisen monimuotoisuuden vähenemisen suorat vaikutustekijät E4.2 Vaikutukset lajien tilaan E4.3 Vaikutukset ekosysteemien laajuuteen ja tilaan

Kuva 7. Yritykselle olennaisiksi todetut ympäristöön liittyvät teemat (Ramboll 2025a)

Kuvassa 7 esitellään lyhyesti katselmoidun olennaisuusarvioinnin tulokset ympärisönäkökulmasta. Olennaisiksi teemoiksi arvioitiin E1. ilmastonmuutos, E2 pilaantuminen, E3 vesivarat ja merten luonnonvarat sekä E4 biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit. Olennaisiksi tiedonantovaatimuksiksi arvioitiin E1.1 ilmastonmuutokseen sopeutuminen, E1.2 ilmastonmuutoksen hillintä, E1.3 energia, E2.1 ilman pilaantuminen, E2.2 veden pilaantuminen, E3.1 vesi, E4.1 biologisen monimuotoisuuden vähenemisen suorat vaikutustekijät, E4.2 vaikutukset lajien tilaan sekä E4.3 vaikutukset ekosysteemien laajuuteen ja tilaan. (Ramboll 2025a.)

Yhteiskunta	1. Oma työvoima	S1.1 Työolot
		S1.2 Yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille
	2. Arvoketjun työntekijät	S2.1 Työolot

Kuva 8. Yritykselle olennaisiksi todetut yhteiskuntaan liittyvät teemat (Ramboll 2025a)

Kuvassa 8 esitellään lyhyesti katselmoidun olennaisuusarvioinnin tulokset yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Olennaisiksi teemoiksi arvioitiin S1 oma työvoima ja S2 arvoketjun työntekijät. Olennaisiksi tiedonantovaatimuksiksi arvioitiin S1.1 työolot, S1.2 yhdenvertainen kohtelu ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille sekä S2.2 työolot. (Ramboll 2025a.)

Hallintotapa	1. Liiketoiminnan harjoittaminen	G1.1 Yrityskulttuuri
--------------	----------------------------------	----------------------

Kuva 9. Yritykselle olennaisiksi todetut hallintotapaan liittyvät teemat (Ramboll 2025a)

Kuvassa 9 esitellään lyhyesti katselmoidun olennaisuusarvioinnin tulokset hallintotapojen näkökulmasta. Olennaisiksi teemoiksi arvioitiin G1 liiketoiminnan harjoittaminen. Olennaisiksi tiedonantovaatimuksiksi arvioitiin G1.1 yrityskulttuuri. (Ramboll 2025a.)

4 Tarkoitus ja tavoitteet

Vastuullisuusraportointiin liittyvä lainsäädäntö ja standardit ovat monimutkaisia sekä laajoja, joten opinnäytetyön toimeksiantaja tarvitsee yleistä ja helposti omaksuttavaa tietoa. Opinnäytetyön tavoite on tuottaa tietoa toimeksiantajan tarpeisiin ja soveltaa tietoa yrityksen käyttöön. Lisäksi tavoitteena on tarjota Pankakoski Mill Oy:lle kokonaiskuvaa sen vastuullisuusasioiden nykyhetken tilanteesta; millä tasolla nykyinen vastuullisuustyö on ja mitä kehitettävää siitä löytyy, jotta jatkossa voidaan raportoida tarkemmin ja läpinäkyvämmiin yrityksen toiminnasta. Työn tarkoituksena on lisätä ymmärrystä vapaaehtoisten standardien sisällöstä ja edistää yrityksen vaatimuksenmukaisuutta.

Työ on merkittävä yritykselle, koska se haluaa kehittää vastuullisuustoimintaansa pitkällä aikavälillä ja parantaa yrityksen vastuullisuuden tilaa tunnistamalla siihen kohdistuvat vaatimukset sidosryhmiltä. Yritys haluaa valmistautua siihen kohdistuviin kestävyysraportointivelvoitteisiin mahdollisimman aikaisin ja kehittää toimintaa ennen lainsäädännön voimaantuloa. Energia- ja ympäristölainsäädännössä on ollut suurta vaihtelevuutta ja CSRD:hen liittyy Omnibus I aloite, jonka mukaan Pankakoski Mill Oy ei olisi direktiivin mukaiseen raportointiin velvollinen. Ennen paketin esittelyä, yritys katselmoi kaksoisolennaisuusanalyysin. Paketin esittelyn jälkeen yritys odottaa siihen liittyviä jatkotoimenpiteitä, mutta se kuitenkin haluaa jatkaa vastuullisuustyötään ja kehittää raportointiin liittyviä käytäntöjään. Omnibus I aloitteen ”Stop-the-clock” -mekanismin voimaantullessa CSRD:n alaiseen raportointiin saadaan valmistautumisaikaa, joten yritys selvittää vaihtoehtoja raportointivelvoitteiden täyttämiseen.

Työn tavoitteena on esitellä vapaaehtoisen raportointistandardin listaamattomille mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille eli VSME:n sisältö ja dokumentointivaatimukset helposti ymmärrettävässä muodossa, sekä luoda suuntaviivat toimeksiantajan vastuullisuusraporttiin standardin sisällön perusteella. Yrityksen kiinnostuksen pohjalta työssä

verrataan VSME standardia NSRS- ja ESRS -standardeihin, jotka ovat työn aikana relevanteiksi todettuja standardeja.

Työssä tullaan vastaamaan seuraaviin kehittämis- ja tutkimuskysymyksiin:

- Mitkä ovat Pankakoski Mill Oy:lle soveltuvat vastuullisuuden raportointikehykset/raportointijärjestelmät?
- Mitkä asiat ovat vaikuttaneet VSME-standardin kehittämiseen?
- Miten Pankakoski Mill Oy:n vapaaehtoinen vastuullisuusraportti vastaa VSME-standardiin?

Kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin tulokset ovat osana tietoperustaa luvussa 3.3 CSRD:n mukainen kaksoisolennaisuusanalyysi. Opinnäytetyössä käytettyjen toimeksiantajan brändiin kuuluvien värien käyttö on sallittu toimeksiantajan suostumuksella.

5 Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät

Opinnäytetyö on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jossa kerätään aineistoa ja analysoidaan sitä. Laadullisessa tutkimuksessa ei mitata mitään vaan aineistoa pyritään ymmärtämään ja lajittelemaan laadun, ominaisuuksien ja merkityksen perusteella. (Jyväskylän Yliopisto 2025.) Työ on standardiperusteista vastuullisuusjohtamista sekä kehittämistyötä ja -prosessia, koska työssä kehitetään yrityksen vastuullisuuteen liittyvää toimintaa ja ohjeistusta.

Opinnäytetyössä käytetään valmisaineistoa, jota kerätään ja analysoidaan tiedon relevanttiuden mukaan ja miten tietoa voidaan soveltaa työn tavoitteiden saavuttamiseksi. Valmisaineiston käsittelyssä arvioidaan mm. tutkimuksen sisältöä, aineiston aiheen rajausta sekä kirjoittajan omaa näkökulmaa. Aineistonkeruuta toteutetaan myös organisaation tasolla julkisista lähteistä ja organisaation omista dokumenteista, tilastoista ja muista asiakirjoista. Aineiston keruussa huomioidaan lähdekritiikki, koska aineistot on usein luotu tiettyä

tarkoitusta varten, ja niiden näkökulmassa usein korostuu organisaatiolähtöisyys ja subjektiivisuus. Työn teon aikana mietitään, miten tunnistetaan ja arvioidaan aineiston sisällön lähtökohdat.

Aineiston keruun aikana ollaan huolellisia käytettyjen tietojen julkisuudesta ja tiedon alkuperäisyydestä. Lähteitä käsitellään asianmukaisesti ja oikeilla lähdemerkinnöillä, jotka on ohjeistettu Karelia-ammattikorkeakoulun toimesta. Luotettavuutta lisää lähdekriittisyys eli aineistoa analysoidaan arvostelevasti ja oletetaan, ettei tieto ole täysin varmennettuja ja virheetömiä.

Direktiiviä tulee esitellä ja käsitellä asianmukaisesti ja totuudenmukaisesti eikä esittämisen tule olla harhaanjohtavaa. Tietojen ja analyysien tulee olla tarkkoja sekä luotettavista lähteistä. Työtä analysoidaan tiedon puolueellisuutta eli mietitään, mihin tieto on alunperin tarkoitettu. Lisäksi työssä esitetään yrityksen vahvuuksia ja kehityskohteita tasapainoisesti analysoiden. Työn edistää myönteisesti kestävän kehityksen käytäntöjen ymmärtämistä tai parantamista.

Kuva 10. Pattern matching -logiikan soveltaminen (Vargas-Bianchi 2025, 68)

Standardien ja vastuullisuusraportin vertailussa ja käsittelyssä käytetään pattern matching -metodia. Metodissa verrataan teoriiaan perustuvia ennustettuja malleja aineistossa havaittuihin empiirisiin malleihin (Okkonen 2025). Ensin selvitetään, miten asia on teoriassa eli selvitetään standardin sisältö. Sen jälkeen selvitetään käytännön tason eli vastuullisuusraportin sisältö. Lopuksi tehdään rinakkaisvertailua eli aineistoista etsitään yhdenmukaisuuksia ja eroavaisuuksia. Kuvassa 10 esitellään lyhyesti pattern matching -logiikan soveltaminen teoriassa.

6 Työvaiheet

6.1 Vastuullisuusraporttityyppien vertailu

Vastuullisuusraportin tyyppien vertailussa pohjana käytetään luvussa 2.2 käsiteltyjä vastuullisuusraporttityyppejä. Ensin tarkastellaan Pankakoski Mill Oy:n vapaaehtoisen vastuullisuusraportin sisältöä ja selvitetään ESG:n eli kolmen osa-alueen mallin perusteella, mitä vastuullisuusasioita raportti käsittelee. Lisäksi käydään läpi CSRD:n mukaista raportointityyppiä. Tuloksia käsitellään toteamalla raporttien tyypit ja kuvaillaan tyyppiä lyhyesti.

6.2 Standardivertailu – VSME ja NSRS

Standardivertailun tavoitteena oli valita sopivin vaihtoehto ESRS-standardeihin ja selvitettiin VSME:n sopivuus raportointirungoksi. VSME-standardia ei löytynyt työn tekohetkellä muilla kielillä kuin alkuperäiskielellä englanniksi, joten kohdeyleisön saavutettavuuden takia standardi käännetään sähköisen kääntötyökalun avustuksella suomenkielelle. Käännöstyö tehtiin standardin käsittelyn aikana. Standardin vaatimukset listattiin Word-muotoiseen tiedostoon ja sisällön termit selitettiin lyhyesti. Termit selitettiin luotettavien lähteiden ja työn tekijän koulutuksen aikana keräytyneen tiedon perusteella. Lähteet kirjattiin Word-tiedoston loppuun.

VSME:n vertailua tehtiin NSRS-standardin sisältöön sähköisen työkalun avulla, johon oli kerätty molempien standardien tiedonantovaatimukset.

Kaksinkertaisen olennaisuuden arviointi määritteli olennaiset teemat ESRS-standardin tiedonantovaatimuksiin, mutta tulokset olivat sovellettavissa myös VSME:hen. Excel-muotoista ilmaista NSRS-työkalua muokattiin vastaamaan VSME:n vaatimuksiin ja sisältöön luoden oman sovelluksen toimeksiantajalle.

Työssä tehtiin vertailutaulukointia ja rinnakkaisvertailua eli VSME:n raportoitavia datapisteitä verrataan Pankakoski Mill Oy:n raportoimiin asioihin - yrityksen

vastuullisuusraportin sisältöön. Sisällöistä etsittiin yhdenmukaisuuksia tai eroavaisuuksia eli vastaavuuksien etsimistä pattern matching metodin avulla.

Raportoitavan standardin osa	Raportoitavien velvoitteiden toteutuvuus
Standardin numero/tieto	Toteutunut, toteutumaton, osittain/epäselvästi toteutunut

Taulukko 4. VSME-standardin sisällön vertailu vastuullisuusraportin sisältöön

Raportin sisältö lajitettiin standardin mukaiseen järjestykseen ja arvotettiin taulukon 4 mukaisesti. Sisällön tilaa arvioitiin kriteerein toteutuneet, toteutumattomat sekä osittain/epäselvästi toteutuneet velvoitteet.

Toteutuneessa -kategoriassa yrityksen vapaaehtoinen vastuullisuusraportti vastaa standardin käsiteltävään osaan kokonaan kun taas ei toteutunut - kategoriassa raportin sisältö ei vastaa standardin osaan ollenkaan.

Osittain/epäselvästi toteutunut -kategoriassa yrityksen vapaaehtoinen vastuullisuusraportti vastaa standardin vaatimuksiin osittain tai ne ovat toteutuneet hajanaisesti.

7 Tulokset

7.1 Pankaboardin vapaaehtoisen raportin tyyppi

Pankaboardin vastuullisuusraportti kategorisoidaan ”erikoistuneet kestävän kehityksen, csr:n jne.” -raportteihin. Rüdigerin (2022) mukaan kestävään kehitykseen, csr:n jne. erikoistuneissa raporteissa käsitellään kahta kestävyden ulottuvuutta, jotka ovat ekologinen ja sosiaalinen eikä taloudellista ulottuvuutta yleensä käsitellä. Pankaboardin raportissa ei esitellä taloudellista ulottuvuutta. CSRD:n mukainen vastuullisuusraportointi käsittelee kolme kestävyysulottuvuutta eli sosiaalisten ja ekologisten ulottuvuuksien vaikutuksia talouteen. Raportit ovat siis integroituja tai yhdistettyjä.

7.2 Standardin valinta ja tiedonantovaatimukseen vastaaminen

ESRS:än tiedonantovaatimukset ovat laajoja ja monimutkaisia vapaaehtoisen vastuullisuusraportin rakenteeksi. Varsinkin, jos Omnibus I -aloitteen velvoittavuusluokkien muutoksien takia velvoitteet eivät tule koskemaan Pankakoski Mill Oy:tä tulevaisuudessa.

Vertailun tuloksena tuotetaan implementointityökalu VSME:n mukaiseen raportointiin. NSRS ei ole EFRAG:in päivittämä tai ylläpitämä, kun taas VSME on osa ESRS perhettä. Näin varmistetaan samankaltaisuus ja vertailtavuus. Liite 1 esittelee VSME implementointityökalun tulokset; tarkemmat tiedonantovaatimukset, listattuna kommentteineen ja ohjeineen sekä standardin osat numeroituna.

Raportoitavan standardin osa	Raportoitavien velvoitteiden toteutuvuus
Standardin numero ja tieto	Toteutunut, toteutumaton, osittain/epäselvästi toteutunut
B1 Laatumisperusteet	Osittain/epäselvästi toteutunut
B2 Käytännöt, politiikat, tulevaisuuden aloitteet ja tavoitteet kohti kestävämpää taloutta	Ei toteutunut
B3 Energia ja kasvihuonekaasupäästöt	Osittain/epäselvästi toteutunut
B4 Ilman, veden ja maaperän saastuminen	Osittain/epäselvästi toteutunut
B5 Biodiversiteetti	Ei toteutunut
B6 Vesi	Toteutunut
B7 Resurssien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto	Osittain/epäselvästi toteutunut
B8 Työvoima – yleiset tiedot	Toteutunut
B9 Työvoima – työterveys ja -turvallisuus	Toteutunut
B10 Työvoima – palkkaus, työehtosopimukset ja koulutus	Osittain/epäselvästi toteutunut
B11 Rikostuomiot ja sakot korruptiosta tai lahjonnasta	Toteutunut

Taulukko 5. Vastuullisuusraportin vastaavuus perusmoduulin vaatimukseen

Raportoitavan standardin osa	Raportoitavien velvoitteiden toteutuvuus
Standardin numero ja tieto	Toteutunut, toteutumaton, osittain/epäselvästi toteutunut
C1 Strategia: liiketoimintamalli ja kestävä kehityksen aloitteet	Osittain/epäselvästi toteutunut
C2 Käytäntöjen, poliitikkojen ja tulevien toimenpiteiden kuvaus siirryttäessä kohti kestävämpää taloutta	Osittain/epäselvästi toteutunut
C4 Ilmatoriskit	Osittain/epäselvästi toteutunut
C5 Työvoima (yleinen) - lisätiedot	Osittain/epäselvästi toteutunut
C6 Lisätiedot omasta työvoimasta – ihmisoikeuspolitiikat ja -prosessit	Toteutunut
C7 Vakavat ihmisoikeusloukkaukset	Toteutunut
C8 Tuotot tietyiltä toimialoilta ja poissulkeminen EU-vertailuarvoista	Ei toteutunut
C9 Sukupuolijakauma hallintoelimityksessä	Toteutunut

Taulukko 6. Vastuullisuusraportin vastaavuus kattavan moduulin vaatimuksiin

VSME-standardin kohdat C5-C9 ja B9 eivät Pankakoski Mill Oy:lle olennaisia teemoja kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin tuloksien avulla pääteltynä. Taulukko 5 kuvaa toimeksiantajan vastaavuuden perusmoduulin vaatimuksiin ja taulukko 6 kuvaa vastaavuuden kattavan moduulin vaatimuksiin.

Vapaaehtoinen vastuullisuusraportti täyttää standardin vaatimukset kohdissa B6, B8, B9, B11, C6, C7 ja C9. Raportti ei täytä standardin vaatimuksia kohdissa B2, B5 ja C8. Osittain/epäselvästi toteutuneet kohdissa B1, B3, B4, B7, B10 sekä C1-C5. Esimerkiksi vapaaehtoinen vastuullisuusraportti täyttää B1 tiedonantovaatimuksen kaikki muut datapisteet paitsi NACE tiedot eli tilastollisen toimialaluokituksen tiedot.

8 Yhteenveto

8.1 Johtopäätökset ja pohdinta

Kaksinkertainen olennaisuuden arviointi ohjaa tulevaisuuden vastuullisuustyötä. Sen avulla tunnistetaan teemat, joihin yritys vaikuttaa, ja yrityksen vaikutukset niihin. Olennaisten teemojen tunnistus on hyödyllinen työkalu yrityksen toiminnan kehittämiseen, vaikkakin usein raskas toteuttaa ensimmäisellä kerralla. Erityisesti pienemmille yrityksille se voi olla hankala aloitettava ja isotöinen, koska arviointi sisältää monia eri työvaiheita. Arvioinnissa käydään läpi lukuisia tietoyksityiskohtia olennaisten asioiden tunnistamiseksi, ja tarvittaessa saatua tulosta täydennetään tai karsitaan. Tämän avulla resursseja pystytään ohjaamaan tehokkaasti ja vastaamaan sidosryhmien odotuksiin. Pankakoski Mill Oy on useimpiin muihin oman alansa toimijoihin verrattuna pieni organisaatio, ja sen toimintaa kuvaa resurssien niukkuus. Teemojen olennaisuuden säännöllinen päivitys ja uudelleenkatselmointi tulee pysymään toimeksiantajan vastuullisuustiimin yhtenä työkaluna. Lisäksi teemojen olennaisuudessa on strateginen näkökulma; ne ohjaavat strategiatyötä ja auttavat vastuullisuustiekartan sekä vuosikellon suunnittelussa ja toteutuksessa.

ESRS:n yksi riskeistä on liian suuren joukon datapisteiden olennaisiksi määrittäminen, josta seuraa liian laaja raportointi. Prosessissa valitaan usein liian monta epäolennaista osa-aluetta, joka johtunee yritysten halusta täyttää direktiivin mukaiset vaatimukset.

Omnibus I -aloitteen takia työssä ei lähdetty CSRD:n mukaiseen raportointiin. Työn viitekehikseksi valittiin vapaaehtoisen VSME-standardin. Omnibus-ehdotus vahvistaa standardin asemaa, koska useampi pk-yritys on suurten CSRD-raportointivelvollisten yritysten arvoketjussa. Tietopyyntöihin vastaaminen on haasteellisia ja resursseja vievää, varsinkin jos yritykset eivät ole aiemmin tehneet vastuullisuusraportointia tai se on ollut pienimuotoista. Suuryrityksillä on laajemmat vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan. VSME:n mukainen raportointi valmistaa yrityksiä vastuullisuusraportoinnin aloittamiseen ja kehittämiseen sekä luo vertailukelpoisen viitekehiksen.

VSME on sisällöltään listamainen ja antaa selkeät tiedonantovaatimukset. Se on yhteensopiva ESRS-standardin kanssa. EFRAG ylläpitää ja päivittää standardia säännöllisin väliajoin. Standardi ei vaadi perusteellista arviointia ESG-riskeistä tai vaikutuksista, tietoja hallintomalleista tai kestävyysjohtamisesta eikä siinä ole pakollista varmennusvelvoitetta.

Jos sovellettavissa -periaate on hyvä, koska se auttaa yritystä arvioimaan ESG-vaikutuksia sen omaan toimintaan ja auttaa pohtimaan vaikutuksia yrityksen näkökulmasta. Vaikka VSME-standardissa arvoketjun eri osat eivät ole yhtä laajasti tarkastelussa kuin CSRD:ssä, niin Pankakoski Mill Oy haluaa lisätä asiakasnäkökulmaa omassa toiminnassaan ja tuoda esille sidosryhmien vaatimukset paremmin esille, koska yritys toimii tiiviissä yhteistyössä monien sidosryhmien kanssa.

VSME-standardin sisältö antaa hyvän rungon Pankakoski Mill Oy:n tulevaan vapaaehtoiseen vastuullisuusraportointiin. Pankakoski Mill Oy:llä on aiemmissa vapaaehtoisissa vastuuraporteissaan raportoinut laajemmin kuin VSME:n sisältö on, mutta standardoituun menetelmään pohjautuva malli. Käytettävä standardi antaa raportille selkeämmin määritellyn rungon ja loogisen etenemisjärjestyksen.

Tarkoituksena on että, VSME-standardista tullaan tekemään sovellettu versio, johon yhdistyy standardin sisältö ja laajemmat, jo raportoidut kohdat, joiden käytännöt ovat alalla vakiintuneita ja hyväksi havaittuja.

Vastuullisuusraportointi on pitkän aikavälin kehitystyö eikä sitä voi suorittaa yhdellä kertaa valmiiksi, koska yrityksen toiminta ja yritykseen vaikuttava toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti. Lisäksi lainsäädäntö ja vaatimukset muuttuvat sekä EU tulee jatkamaan raportointivelvoitteiden sääntelykehystä eteenpäin. Standardoitu vastuullisuusraportti on hyvä sidosryhmille, koska raportti on vertailtavissa ja antaa selkeän kokonaiskuvan yrityksen vastuullisuustyöstä.

Vaikka VSME ei vaadi kolmannen osapuolen varmennusta, tieto on hyvä todentaa, jotta viherpesu ja väärät vihreät väittämät voidaan välttää. Varmennettu raportti on myös uskottavampi viestinnällisestä ja markkinoinnillisesta näkökulmasta. Voidaan siis todeta, että varmennus parantaa raportin laatua, uskottavuutta ja luotettavuutta sidosryhmien näkökulmasta (Suomen tilintarkastajat 2025). Työn toimeksiantaja on suunnitellut vapaaehtoisen vastuullisuusraportin hyväksymistä osana tilinpäätöstä.

8.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tähän opinnäytetyöhön liittyvä asiakirjahallinta on suoritettu hyvien käytäntöjen mukaisesti. Työhön liittyvistä dokumenteista on tallennettuna sähköiset versiot ja lähdemerkinnät niistä on merkitty Karelia-ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaan. Tietoa on muokattu omin sanoin kuvailtuna tai suoraan viittaamalla. Työn suoritusvaiheissa ja tuloksissa on viitattu tietoperustaan niille tarpeellisilla paikoilla. Dokumentointia olisi voinut parantaa listaamalla kaksinkertaisen olennaisuuden arvioinnin ensimmäisen osan sekä uudelleenkatselmoinnin perusteet, jotta nähtäisiin paremmin syyt miksi jotkut teemat eivät ole nousseet olennaisiksi. Lisäksi aineiston käsittelyä työn aikana olisi voinut kuvailla yksityiskohtaisemmin.

Työn aikana mietittiin, tuleeko raportin sisällöstä ja rakenteesta todenmukaisesti vertailukelpoinen; ovatko työn aikana todetut olennaiset teemat vertailukelpoisia muiden toimialan yritysten vapaaehtoisten vastuullisuusraporttien teemojen kanssa. Vapaaehtoinen raportti on aina yrityksen tarpeiden mukaan räätälöity ja niissä ei yleensä lähdetä keskenään samoista lähtökohdista tai kriteereistä. Raportille on asetettu erilaiset tavoitteet yritysten omista näkökohdista ja ilman tiedon varmennusta tietoa on voitu manipuloida näyttämään paremmalta kuin se todellisuudessa on. Yritysten laskentatavoissa ja lähtötiedoissa on aina eroavaisuuksia, jotka vaikuttavat raportoitavien asioiden sisältöön.

Tuloksia ei voida yleistää, koska analyysi on tehty yrityksen omista lähtökohdista. Tietoperustaa voidaan kuitenkin soveltaa käytettäväksi samankaltaisissa yhteyksissä. Työssä on uutuusarvoa, koska samankaltaisia töitä ei ole julkisissa lähteissä saatavilla työn tekohetkellä.

8.3 Oppijana kehittyminen

Opinnäytetyön tekijä reflektoi omaa oppimistaan kysymällä, mitä on oppinut opinnäytetyöprosessin aikana. Prosessin aikana nousi esiin aikataulutuksen ja ennakkoinnin merkitys, varsinkin työelämässä, koska isojen ja aikaavievien kokonaisuuksien käsittelyssä tulee huomioida tietojen antajat. Tietopyyntöihin vastaamiseen ei voida olettaa nopeaa vastausta. Tämän vuoksi tulee asettaa välitavoitteita ja aikatauluttaa työn etenemistä, jotta aikapaine ei pakota kiirehtimään.

Opinnäytetyön tekijä kehittyi tietoperustan rakentamisessa ja opetellun tiedon soveltamisessa. Tekijä syvensi tietämystään vastuullisuusraportoinnin historiasta, EU:n vastuullisuuslainsäädännöstä, yrityksiin kohdistuvista vaatimuksista sekä vastuullisuusjohtamisesta. Tekijä kehittyi prosessin aikana tekstin loogisuuden rakentamisessa ja saavutettavuuden reflektoinnissa. Tärkein opittu taito oli omien havaintojen ja päätelmien perusteleminen tietoperustan ja kerätyn datan avulla.

Omnibus -paketin esittely vaikutti työhön merkittävästi. Työn aihe käsittelemällä CSR:n mukaista raportointivelvoitetta yritykselle, mutta aihe vaihdettiin Omnibus -paketin esittelyn jälkeen. Paketti lisäsi epävarmuutta tulevaisuuden kestävyystyön suunnasta ja toteutustavoista. Työstä haluttiin tarpeellinen toimeksiantajan lähitulevaisuuden kestävyystyön kehittämiseksi. CSR:n mukainen työ oli aloitettu ja kaksinkertainen olennaisuusarviointi päivitetty, mutta raportointi ja IRO-analyysi olisivat olleet resursseja vievää. Varsinkin, jos Pankakoski Mill Oy ei ole Omnibus I -aloitteen hyväksymisen myötä raportointivelvollinen. Resursseja halutaan kohdistaa olennaisiin teemoihin.

Työn tekijä oppi epävarmuuden sietämistä ja ongelmanratkaisua asiantuntijan näkökulmasta. Ongelmana oli työn aiheen relevanttiuden selvittäminen, joten asiantuntijuutta lisäsi omien tietojen pohjalta toimiminen ja aiheen esittäminen. Tekijä oppi myös rauhallista lähestymistapaa muuttuvaan toimintaympäristöön ja tarkkaa, jatkuvaa seuranta EU:n lainsäädäntöön liittyen. Voidaan todeta, että aktiivinen seuranta on hyvä työkalu tulevaisuuteen.

Lähteet

- Borgenström, A., Savio, J. ESG:stä kilpailuetua: Tiedonkeruu, raportointi ja varmennus. Reforest webinaari 15.01.2025.
- Direktiivi 2022/2464.
- Ecobio Manager. 2025. CSRD:n aikataulu – pysy ajan tasalla raportointivaatimuksista. <https://ecobiomanager.com/fi/csrd-aikataulu-pysy-ajan-tasalla-raportointivaatimuksista/>. 28.04.2025
- EcoOnline. 2023. ESRS pähkinänkuoressa. 28.12.2023. <https://www.ecoonline.com/fi/blogi/esrs-pahkinankuoressa/>. 28.04.2025
- EFRAG. 2024. Implementation Guidance – IG 1 Materiality Assessment. https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/IG%201%20Materiality%20Assessment_final.pdf. 09.05.2025
- Ellefsen, H. C., Eide, M. S. L., Svålas, M., Breukers, L., Crawford, A. & Koppang, K. 2021. Nordic Sustainability Reporting Standard Foundation. Nordic Accountant Federation. 12.10.2021 <https://nsrs.eu/wp-content/uploads/2024/10/NSRS-Theoretical-Annex.pdf>. 05.05.2025
- Envoria. 2025. ESRS data points: Guide for successful CSRD reporting. 05.02.2025. <https://envoria.com/insights-news/esrs-data-points-guide-for-successful-csrd-reporting>. 05.05.2025
- Eurooppa-neuvosto. 2025. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma. 21.02.2025. <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/european-green-deal/>. 07.05.2025
- European Commission. 2025a. Commission proposes to cut red tape and simplify business environment. 26.02.2025. https://commission.europa.eu/news/commission-proposes-cut-red-tape-and-simplify-business-environment-2025-02-26_en. 08.05.2025
- European Commission. 2025b. Corporate Sustainability Reporting. https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en. 28.04.2025
- European Commission. 2025c. Omnibus I. 26.02.2025. https://commission.europa.eu/publications/omnibus-i_en. 08.05.2025
- European Commission. 2025d. Questions and answers on simplification omnibus I and II. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_25_615. 07.05.2025
- European Commission. 2025e. The European Green Deal. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en. 07.05.2025
- Euroopan komissio. 2025. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi – Direktiivien 2006/43/EY, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyistä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevista vaatimuksista. 26.02.2025. eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025PC0081. 07.05.2025

- European Council. 2025. Simplification: Council gives final green light on the “Stop-the-clock” mechanism to boost EU competitiveness and provide legal certainty to businesses. Press release. 14.04.2025. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/04/14/simplification-council-gives-final-green-light-on-the-stop-the-clock-mechanism-to-boost-eu-competitiveness-and-provide-legal-certainty-to-businesses/>. 05.05.2025
- ESRS-standard. 2023. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). EFRAG. <https://xbrl.efrag.org/e-esrs/esrs-set1-2023.html>.
- Fredman, J. 2022. ESG-raportointi eli vastuullisuusraportointi pähkinänkuoressa. Tilisanomat.fi. 03.10.2022. <https://tilisanomat.fi/talousohjaus/esg-raportointi-eli-vastuullisuusraportointi-pahkinankuoressa>. 05.05.2025
- GRI. 2025a. About GRI. <https://www.globalreporting.org/about-gri/>. 09.05.2025
- GRI. 2025b. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/global-sustainability-standards-board/>. 09.05.2025
- GRI. 2025c. GRI-standards – A short introduction to the GRI standards. <https://www.globalreporting.org/media/wtaf14tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf>. 09.05.2025
- GRI. 2025d. How are we funded. <https://www.globalreporting.org/about-gri/how-we-are-funded/>. 09.05.2025
- GRI. 2025e. Our mission and history. <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>. 09.05.2025
- Intranet. 2025. Pankakoski Mill Oy:n henkilöstön intranet. Vain sisäiseen käyttöön. 02.05.2025
- Jyväskylän yliopisto. 2025. Laadullinen tutkimus. <https://sites.app.jyu.fi/mehu/fi/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. 05.05.2025
- Kirjanpitolaki 1336/1997.
- Krantz, T. 2024. The history of ESG: A journey towards sustainable investing. IBM-blogi. 08.02.2024. <https://www.ibm.com/think/topics/environmental-social-and-governance-history>. 05.05.2025.
- Laki kirjanpitolain muuttamisesta 1249/2023.
- Latapí Agudelo, M.A., Jóhannsdóttir, L. & Davídsdóttir, B. 2019. A literature review of the history and evolution of corporate social responsibility. Int J Corporate Social Responsibility 4. <https://doi.org/10.1186/s40991-018-0039-y>. 10.05.2025
- Lehtonen, T. 2023. Kestävyys ja vastuullisuus – hengästyttävän laajat näkymät. Vaasan yliopisto-blogi. 18.01.2023. <https://blogs.uwasa.fi/ajatusyhteys/2023/01/18/kestavyys-ja-vastuullisuus-%E2%80%92-hengastyttavan-laajat-nakymat/>. 02.05.2025
- Lintunen, A. & Järvinen, J. 2025. Pk-yritysten vastuullisuusraportointi muutoksessa – miten vastata suurten yritysten kasvaviin tietotarpeisiin. Rantalainen webinaari. 12.02.2025. https://www.rantalainen.fi/wp-content/uploads/2025/02/Pk-yritysten-vastuullisuusraportointi-webinaari-12.2.2025.pdf?utm_medium=email&hsenc=p2ANqtz-ETjJv-VF9nN-

[TIMG4YVtilM9DfqPgIU0gsOxPNa9jjBxtWOQvYAS4Aa351MZq905e6Sd4KjWqEWBaJ6TaOJ26yHOjM92TTHA5Uvot_GEBUYVYBBg&hsmi=104654780&utm_content=104654780&utm_source=hs_email.](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/871154/Rasanen_Santtu.pdf?sequence=3&isAllowed=y)
10.05.2025

- Niskala, M. & Palmuaro, S. 2023. Uudet kestävyysraportointivaatimukset: mitä ne tarkoittavat käytännössä. Helsinki: Alma Talent Oy.
- Nordea. 2021. Mikä on ESG? 16.10.2023.
<https://www.nordea.com/fi/uutiset/mika-on-esg>. 12.04.2025
- NSRS standard. 2024. The Nordic Sustainability Reporting Standard. The NSRS Board.
https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fnsrs.eu%2Fwp-content%2Fuploads%2F2024%2F10%2FNSRS_Implementation_To_ol_VSME_ED_ENG_v1.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK.
- Okkonen, L. 2025. Senior Lecturer. Case Study Design. Applied Research in Circular Economy. Meng Sustainability Management lecture
08.04.2025.
- Pankaboard. 2025a. Certificates. <https://www.pankaboard.com/certificates/>.
02.05.2025
- Pankaboard. 2025b. History. <https://www.pankaboard.com/history/>. 06.05.2025
- Pankaboard. 2025c. Sustainability at Pankaboard.
<https://www.pankaboard.com/sustainability-at-pankaboard/>.
05.05.2025
- Pankaboard. 2024. Sustainability at Pankaboard 2023.
https://www.pankaboard.com/wp-content/uploads/2024/08/Pankaboard_Sustainability_2023.pdf.
05.05.2025
- Rantakari, R. 2023. Mitä on vastuullisuus? Excellence Finland. 18.09.2023.
<https://www.excellencefinland.fi/mita-on-vastuullisuus/>. 02.05.2025
- Ramboll. 2025a. Kaksinkertainen olennaisuusanalyysi tulokset - katselmointi - Tiivistelmä hallitukselle. Sähköinen palaveri Pankaboard hallituksen aineisto 20.02.2025.
- Ramboll. 2025b. Kaksinkertainen olennaisuusanalyysi tulokset - katselmointi. Työpaja Rambollin ja Pankaboardin välillä kaksinkertaisen olennaisuustarkastelun päivityksestä 14.02.2025.
- Reforest. 2025. Omnibus ja CSRD vaatimukset. 26.03.2025.
<https://reforest.fi/ajankohtaista/omnibus-ja-csrd-vaatimukset/>.
08.05.2025
- Rüdiger, H. 2022. Sustainability Management - Global Perspectives on Concepts, Instruments, and Stakeholders. Germany: Rüdiger Hahn.
- Räsänen, S. 2024. PK-yritysten VSME-raportointikyvykkyys.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/871154/Rasanen_Santtu.pdf?sequence=3&isAllowed=y. 05.05.2025
- Staljon, T. 2025. Pankakoski Mill Oy kokoluokka. Sähköpostiviesti. 02.05.2025.
- Suomen tilintarkastajat. 2025. Pk-yritysten kestävyysraportointiin oma VSME-standardi. 17.02.2025. <https://tilintarkastajat.fi/artikkelit/pk-yritysten-kestavyysraportointiin-oma-vsme-standardi/>. 09.05.2025
- Taloushallintoliitto. 2024. NSRS-standardi.
<https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/yritysvastuu-ja-kestavyysraportointi/nsrs-standardi/>. 05.05.2025

Toimintajärjestelmä. 2025. Pankakoski Mill Oy:n henkilöstön intranet. Vain sisäiseen käyttöön. 28.04.2025

Vargas-Bianchi, L. 2025. Pattern matching analysis: Overview of its rationale and application in qualitative research. *Methodological Innovations* 18 (1), 66-75. <https://journals.sagepub.com/home/mio>. 10.05.2025

VSME standard. 2024. Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME). EFRAG.

World Economic Forum. 2025. The EU's Omnibus proposal: What it is aiming for and what lies ahead. 10.03.2025.

<https://www.weforum.org/stories/2025/03/eu-omnibus-proposal-what-lies-ahead/>. 08.05.2025

Liite 1 VSME implementointityökalu 1(6)

B1 Basis for Preparation			
			Internal comments
24	Report is prepared based on: Option A: Basic Module, Option B: Basic module AND Comprehensive Module		
	Name of organization		
	Company website (link)		
	Organization Number / Business ID		
	Location of headquarters	City, country	
24	Classified or sensitive information		Turvaluokitellut ja arkaluontoiset tiedot tulee ilmoittaa yleisellä tasolla
24	Organizational Form (AB, OY, AS etc)		Yksityinen osakeyhtiö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, henkilöyhtiö, osuuskunta, muu (täsmennettävä oikeudellisia muotoja koskevien maakohtaisten eritelmien perusteella)
24	NACE (4 digits) and description		Täytä linkin perusteella (Regulation (EC) No 1893/2006, suomeksi painamalla solua
24	Size of the balance sheet, in euro		
24	Turnover, in euro		
24	Number of employees, in headcount or full-time equivalents		Henkilöstömäärä on yrityksen palveluksessa olevien henkilöiden kokonaismäärä annettuna ajankohtana, kokoaikaisten työpaikkojen määrä, lasketaan = työntekijän suunnitellut työtunnit (=viikossa tehtyjen työtuntien kokonaismäärä) / työnantajan kokoaikaisen työviikon työtunnit (=kokoaikaisten työntekijöiden tekemien työtuntien kokonaismäärä)
24	The sustainability report has been prepared on a consolidated (i.e. the report includes information of the undertaking's and its subsidiaries), or on individual basis (i.e. the report is limited only to the information of the undertaking)		
24	If the report has been prepared on a consolidated basis, disclose the subsidiaries covered in the consolidated report and their registered address		
24	Subsidiary company 1		
24	Subsidiary company 2		
24	Subsidiary company 3		
24	Etc		
25	Other sustainability certifications and/or labels. If the organisation has other valid sustainability-oriented labels and/or certifications from previously, add a description of the relevant certification/label		Kestävään kehitykseen liittyvä sertifiointi voi sisältää pk-yrityksen päätoimialaa vastaavan EU:n, kansallisen tai kansainvälisen merkintäjärjestelmän rekisteröidyt ympäristömerkit
	Year of reporting	YYYY	

	Site locations	Address	Postal Code	City	Country	Coordinates (geolocation)	Internal comments
24	Country of primary operations and location of significant asset(s)						Yrityksen maantieteellisen sijainnin odotetaan olevan sidosryhmille arvokas tietopiste pk-yritykseen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien arvioinnissa, erityisesti ilmastomuutokseen sopeutumiseen, veteen, ekosysteemiin ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien kestävyyskysymysten osalta. Merkittävää paikkatietopistettä ei kohteen koordinaatteina
24	Geolocation of sites owned, leased or managed						Yrityksen maantieteellisen sijainnin odotetaan olevan sidosryhmille arvokas tietopiste pk-yritykseen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien arvioinnissa, erityisesti ilmastomuutokseen sopeutumiseen, veteen, ekosysteemiin ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien kestävyyskysymysten osalta. Merkittävää paikkatietopistettä ei kohteen koordinaatteina
	Name of contact for questions or feedback regarding the report or its contents						Internal comments
	Name						
	Tele						
	Email						

Liite 1 VSME implementointityökalu 2(6)

C1 Strategy: Business Model and Sustainability – Related Initiatives		
	The undertaking shall disclose the key elements of its business model and strategy	Internal comments
47a	Description of significant groups of products and/or services offered	
47b	Description of significant market(s) the undertaking operates in (such as B2B, wholesale, retail, countries)	
47c	Description of main business relationships (such as key suppliers, customers distribution channels and consumers)	Tulee ilmoittaa ilmoitettavien toimittajien arvioitu lukumäärä, niihin liittyvät toimialat ja maantieteelliset alueet (eli maat)
47d	If the strategy has key elements that relate to or affect sustainability issues, a brief description of those key elements	

B2 Practices for transitioning towards a more sustainable economy					
	Short description of specific practices for transitioning towards a more sustainable economy. If the company does not have them in place, leave it blank	Do you have existing sustainability practices/policies/ future initiatives that address any of the following sustainability issues?	Are they publicly available?	Do the policies have any targets?	Internal comments
26	Climate Change	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Pollution	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Water and Marine Resources	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Biodiversity and Ecosystems	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Circular Economy	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Own Workforce	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Workers in the Value Chain	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Affected Communities	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Consumers and end-users	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä
26	Business conduct	[YES/NO]	[YES/NO]	[YES/NO]	Kts. kohta Appendix B -> auttaa tunnistamaan kohdan kestävyyskysymyksiä

C2 Description of practices, policies and future initiatives for transitioning towards a more sustainable economy					
	C2 datapoints	If you answered YES to existing practices/policies/ future initiatives in disclosure B2, please briefly describe them along with their consequent actions. (In case the practice/ policy/ future initiative covers suppliers or clients, the undertaking shall mention it)	If you answered YES to future initiatives/targets in disclosure B2, please specify them.	You may indicate the highest senior level in the undertaking accountable for implementing them (if any)	Internal comments
48-49	Climate Change				
48-49	Pollution				
48-49	Water and Marine Resources				
48-49	Biodiversity and Ecosystems				
48-49	Circular Economy				
48-49	Own Workforce				
48-49	Workers in the Value Chain				
48-49	Affected Communities				
48-49	Consumers and end-users				
48-49	Business conduct				

B3 Energy					
	The company's impacts on climate by disclosing energy usage and greenhouse gas emissions	Renewable Energy Consumption (MWh)	Non-renewable Energy Consumption (MWh)	Total 202(X) Energy Consumption (MWh)	Internal comments
29	Electricity (as in reflected in utility billings)	MWh	MWh	MWh	
29	Fuels	MWh	MWh	MWh	
29	Total	MWh	MWh	MWh	

B3 GHG Emissions			
	Estimated gross greenhouse gas (GHG) emissions in tons of CO2 equivalents	202(X) GHG Emissions (tCO2e)	Internal comments
30	Scope 1 emissions	0	
30	Scope 2 emissions	0	
30	Scope 3 emissions	0	
30	Total	0	
31	GHG intensity	0	Lasketaan = ilmoitetut "kasvihuonekaasujen bruttopäästöt" / "liikevaihto euroina"

C3 GHG reduction targets and climate transition							
	GHG emission reduction targets	Base year (tCO2e)	Target year (xx) (tCO2e)	2030 (tCO2e)	2050 (tCO2e)	List of main actions to achieve targets	Internal comments
54	Scope 1 emissions						
54	Scope 2 emissions						
54	Scope 3 emissions (if material)						

B4 Pollution of air, water and soil				
	If applicable, disclose the company's pollutants in the operations to air, water and soil that is required to report by law to competent authorities. Mark pollutant below	Emissions (kg)	Medium of release (air, water)	Internal comments
32	e.g. Cadmium and compounds	0		
32	Type of 2 pollutant	0		
32	Type of 3 pollutant	0		
32	Etc	0		

C4 Climate risks					
	If the undertaking has identified climate-related hazards and climate related transition events, creating gross climate-related risks for the undertaking			Internal comments	
57a	Briefly describe such climate-related hazards and climate-related transition events				
57b	Disclose how it has assessed the exposure and sensitivity of its assets, activities and value chain to these hazards and transition events;				
57c	Disclose the time horizons of any climate-related hazards and transition events identified				
57d	Disclose whether it has undertaken climate change adaptation actions for any climate related hazards and transition events				
B5 Biodiversity					
	Location (sites in or near biodiversity sensitive areas)	Area (hectares)	Biodiversity sensitive Area	Specification (located in/near biodiversity sensitive areas)	Internal comments
33	Country - site name 1				
33	Country - site name 2				
33	Country - site name 3				
33	Etc				
	Land-use type	Area - previous year (hectares or m2)	Area - reporting year (hectares or m2)	% change	Internal comments
34	Total sealed area				
34	Total nature-oriented area on site				
34	Total nature-oriented area off site				
34	Total use of land				
B6 Water					
	Water withdrawal	Water withdrawal (e.g. m3)	Water consumption (e.g. m3) (if applicable)	Internal comments	
36	All sites				
35	Sites in areas with water stress				

B8 Workforce - General Characteristics			
	The total number of employees in full-time equivalents or head count		
	Type of contract	Number of Employees (full-time equivalents or head count)	Internal comments
39	Temporary contract		
39	Permanent contract		
39	Total employees		
	Employees by gender	Number of Employees (full-time equivalents or head count)	Internal comments
39	Male		
39	Female		
39	Other		
39	Not reported		
39	Total employees		
	Country (if applicable)	Number of Employees (full-time equivalents or head count)	
39	Country A		
39	Country B		
39	Etc		
39	Total Employees		
	If more than 50 employees	%	Internal comments
40	Employee turnover rate		Lasketaan = Kertomusvuoden aikana lähteneiden työntekijöiden lukumäärä / Työntekijöiden keskimääräinen lukumäärä kertomusvuoden aikana * 100
B9 Workforce - Health and Safety			
	Information regarding the companys employees	%	Internal comments
41	Rate of recordable work-related accidents		Lasketaan = työtaturmien määrä kertomusvuonna / kaikkien työntekijöiden vuoden aikana tekemien työtuntien kokonaismäärä * 200 000
41	The number of fatalities as a result of work-related injuries and work-related ill health		

B10 Workforce – Remuneration, collective bargaining, and training			
			Internal comments
42 a	Ratio of the entry level to the minimum wage	%	
42 b	Percentage gap between female and male employees	%	Lasketaan = (miespuolisten työntekijöiden keskimääräinen bruttotuntipalkka - naispalkansaajien keskimääräinen bruttotuntipalkkataso) / miespalkansaajien keskimääräinen bruttotuntipalkkataso * 100
42 c	Percentage of employees covered by collective bargaining agreements	%	Lasketaan = työehtosopimusten piiriin kuuluvien työntekijöiden lukumäärä / työntekijöiden kokonaismäärä * 100
42 d	The average number of annual training hours per employee, broken down by gender	Text	
42 d	Male		
42 d	Female		
42 d	Not reported		
42 d	Total employees		

B11 Convictions and fines for corruption and bribery			
			Internal comments
43	The number of convictions for the violation of anti-corruption and antibribery laws		
43	The total amount of fines incurred for the violation of anti-corruption and antibribery laws		